

Gezondheidszorg en
Vredesvraagstukken

Ministerie van Buitenlandse Zaken
T.a.v. Drs. M.J.M. Verhagen
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

CC: Vaste Kamercommissies Buitenlandse Zaken, Defensie en Economische Zaken
Afdeling Milieu & Nucleaire Veiligheid, Ministerie van Buitenlandse Zaken

Betreft: Besluitvorming Nuclear Suppliers Group over nucleaire deal tussen
Verenigde Staten en India

Amsterdam, 21 augustus 2007

Geachte heer Verhagen,

Greenpeace, WISE, Stichting Laka, NVMP, VD AMOK en Campagne tegen Wapenhandel maken zich grote zorgen over de handelsovereenkomst tussen de Verenigde Staten en India voor verregaande samenwerking op gebied van nucleaire technologie. De gemaakte afspraken zijn een bedreiging voor de internationale nucleaire non-proliferatie afspraken en de kansen op wereldwijde nucleaire ontwapening.

Zoals u weet hebben de Indiase en Amerikaanse regeringen begin augustus 2007 de details van deze zgn. "123 Agreement" voor vreedzaam gebruik van kernenergie vastgesteld¹. Deze overeenkomst maakt de handel van nucleaire materialen en technologieën tussen de VS en India mogelijk. Er wordt onder andere gesproken over levering van kernbrandstof en technologie voor de opwerking van gebruikte kernbrandstof.

Zowel het Internationaal Atoomagentschap (IAEA) als de lidstaten van de Nuclear Suppliers Group (NSG) zullen nog toestemming moeten verlenen voordat de

¹ De tekst van de overeenkomst is te vinden op <http://www.state.gov/documents/organization/90157.pdf>

overeenkomst kan worden uitgevoerd. Als lid van de Nuclear Suppliers Group draagt de Nederlandse regering mede verantwoordelijkheid voor de besluitvorming met betrekking tot de overeenkomst waarvoor aanpassing van de Richtlijnen van de NSG noodzakelijk is. Dit betekent dat voor India, een onofficiële kernwapenstaat, mogelijk een uitzondering zal worden gemaakt in de regels voor handel in nucleaire technologie.

Hoewel de overeenkomst spreekt van een scheiding van het militaire en civiele nucleaire programma in India, zijn de risico's groot dat technologie of materialen in het niet onder 'safeguards' gestelde militaire programma terecht komen. De technologie voor opwerking (waarbij plutonium wordt afgescheiden uit gebruikte kernbrandstof) kan bijvoorbeeld worden gekopieerd voor gebruik in het kernwapenprogramma. Ook kan India door de levering van kernbrandstof uit de VS haar eigen voorraden gebruiken voor de productie van kernwapens.

De gevolgen van de VS-India overeenkomst voor het internationale non-proliferatie regime zijn zorgwekkend. Het zou de doodsteek kunnen betekenen voor het toch al zwaar onder druk staande Non-Proliferatie Verdrag (NPV). Momenteel heerst binnen het NPV de consensus dat landen geen nucleaire ondersteuning krijgen tenzij ze internationaal bindende afspraken hebben getekend dat ze het bezit van kernwapens of andere nucleaire explosieven niet zullen nastreven. Ook zijn strenge eisen gesteld met betrekking tot de controle op nucleaire programma's.

Sinds de eerste Indiase kernproef in 1974 bestaan er sancties tegen India met betrekking tot handel in nucleaire technologie. In 1998 nam de VN Veiligheidsraad resolutie SC1172 aan, waarin landen worden aangemoedigd geen apparatuur, materialen en technologie die gebruikt kunnen worden in het kernwapenprogramma naar India te exporteren.

De Nederlandse regering heeft altijd op het standpunt gestaan dat een juridisch bindend stelsel van internationale verdragen en regelgeving een essentiële basis vormt om de (verdere) verspreiding van massavernietigingswapens te voorkomen. Het Nederlandse beleid is erop gericht "uitvoering en naleving van het NPV te bevorderen en, waar mogelijk, de leemtes van het non-proliferatiestelsel verdragmatig te dichten"². Nederland heeft eerder binnen de NSG een afwachtende houding aangenomen, en de dringende wenselijkheid geuit dat India het Algemene Kernstopverdrag tekent en een moratorium op de productie van splijtstoffen voor ontploffingsdoeleinden instelt.

India heeft zich echter niet bereid verklaard het Algemene Kernstopverdrag te tekenen, noch om de productie van splijtstoffen (fissile materials) die gelden als grondstof voor kernwapens stop te zetten. Ook zal India niet de IAEA safeguards tekenen, maar moet nog onderhandeld worden over 'India-specific safeguards'.

Deze deal zaagt de poten onder het nucleaire non-proliferatie regime vandaan. Ook andere landen, zoals Australië en Rusland, zullen met India nucleaire handel willen voeren. Behalve India krijgen ook Israël en Pakistan (ook onofficiële kernwapenstaten) een uitzonderingspositie. Er zal geen reden meer zijn voor landen om lid te blijven van het NPV, wanneer dezelfde voordelen ook buiten het verdrag te verkrijgen zijn.

² Brief Ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie, dd. 29 augustus 2006, kamerstuk 30300 V-147

Onderhandelingen met Iran en Noord-Korea over hun nucleaire programma zullen nog moeilijker worden, wanneer India buiten het NPV om nucleaire steun krijgt ('double standards'). De nucleaire deal tussen de VS en India zal de wapenwedloop tussen Pakistan en India nieuw leven inblazen. India krijgt de beschikking over meer splijtstoffen en kernwapens, waardoor Pakistan zich gedwongen zal voelen om zijn eigen wapenarsenaal te versterken.

Wij willen de Nederlandse regering dringend vragen een verdergaande verzwakking van het nucleaire non-proliferatie regime te voorkomen en stelling te nemen tegen aanpassing van de NSG Richtlijnen. De nucleaire dreiging zal verder toenemen wanneer het stelsel van internationale afspraken verzwakt. Nederland heeft als lid van de NSG vetorecht als het gaat om de implementatie van de nucleaire overeenkomst tussen de VS en India. Wij roepen u op indien nodig gebruik te maken van dit recht.

Uiteraard zijn we bereid om in een gesprek een en ander nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Mevrouw drs. L. van Tongeren – Algemeen Directeur Greenpeace Nederland

De heer P. de Rijk – WISE

De heer D. Bannink – Stichting Laka

De heer H. Spanjaard – Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie

De heren D.J. Donner en B. Freriks – VD AMOK

De heer F. Slijper – Campagne tegen Wapenhandel